КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень 2024 года

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

11 клас
Варыянт 1

Заданне 1.

Транскрыпцыя	Правільна
[б’эз’л’іч_стэрыйатыпаў] *безліч стэрэатыпаў*	[б’эз’л’іч_стэрэатыпаў]
[інжэн’эрнайэ_збудаван’:э] *інжынернае збудаванне*	[інжын’эрнайэ_збудаван’:э]
[з’м’эшаныйа_карэн’чык’і] *змешаныя карэньчыкі*	+
[доўγачасовайа_п’эрс’п’эктыва] *доўгачасовая перспектыва*	+
[аранжэрэйны_жэн’шэн’] *аранжарэйны жэньшэнь*	[аранжарэйны_жэн’шэн’]
[з’эрн’эўборачны_аγрэγат] *зернеўборачны агрэгат*	+

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 2.

	Значэнне слова	Магчымыя прыклады
1	Даступны для ўсіх	***адкрыты сход***
2	Нічым не адгароджаны, не заслонены, свабодны для агляду	***адкрытая мясцовасць*; *адкрыты бераг***
3	Без покрыву зверху, з бакоў	***ехаць у машыне з адкрытым верхам*; *адкрытая сцэна***
4	Нічым не прыкрыты, аголены	***хадзіць з адкрытай галавой, з адкрытай шыяй***
5	Не замаскіраваны, не тайны, яўны	***адкрытая сутычка, спрэчка*; *адкрыты канфлікт***
6	З вялікім выразам	***адкрытая сукенка*; *адкрытыя туфлі***

За кожны правільны прыклад – 1 бал.

Заданне 3.

класці	‘плаціць тут жа, не адкладаючы’	***класці на бочку***
круціць	‘надакучліва гаварыць адно і тое ж’	***круціць катрынку***
ляжаць	‘заставацца без увагі, без нагляду, рэалізацыі’	***ляжаць пад сукном***
набіваць	‘накопліваць, не пускаючы ў абарот, трымаючы дома. Пра грошы’	***набіваць панчоху***
надзяваць	‘падпарадкоўваць сваёй волі, стрымліваць, утаймоўваць каго-н.’	***надзяваць аброць***
плyваць	‘зусім нічога не рабіць, гультаяваць’	***плываць у столь***

За кожны правільна складзены фразеалагізм – 1 бал.

Заданне 4.

Словы, якія не маюць канчатка	**Словы з нулявым канчаткам**	**Словы з матэрыяльна выражаным канчаткам**	**Словы з двума канчаткамі (у тым ліку нулявымі)**
падвоіць	*джаз-□*	*ч-ым-сьці*	*с-ёй-т-ой*
сціпла	*пайшоў-□*	*[й-о]ю*	*восем-□-дзесят-□*
кудысьці		*пен-я*	
		васьмідзясят-ы	
		пасляслоў[й-э]	

За кожную правільна запоўненую ячэйку – 0,5 бала.

Заданне 5.

Назоўнік	**Прыметнік**	**Назоўнік**	**Прыметнік**
Копысь	***копыскі***	*Ганцавічы*	***ганцавіцкі***
Гарадок	***гарадоцкі***	*Азярцы*	***азярэцкі***
Мядзел	***мядзельскі***	*Наваельня*	***наваельненскі***
Радунь	***радунскі***	*Бягомль*	***бягомльскі***
Круглае	***круглянскі***	*Корнадзь*	***корнадскі***
Высокае	***высокаўскі***	*Бердаўка*	***бердаўскі***

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 6.

Сказ	**Тып памылкі (у выпадку яе наяўнасці)**	**Выпраўлены варыянт (магчымыя варыянты)**
А	Плеаназм	***Было адзначана, што вакцына ёсць.***
Б	Таўталогія	***Для абітурыентаў 2023 года зроблены цікавыя нававўядзенні.***
В	Плеаназм	***Ансамбль вельмі добра выконваў фальклорныя песні.***
Г	Няма памылкі	***У кожным лагеры для дзяцей падрыхтавалі розныя забаўляльныя і адукацыйныя праграмы.***
Д	Неразмежаванне паронімаў	***Моладзь ва ўсе часы была дзейнай.***
Е	Таўталогія	***Значэнне Беларускай АЭС для энергетычнай бяспекі нашай краіны проста велізарнае.***

За кожнае правільнае вызначэнне тыпу памылкі – 0,5 бала, за кожнае правільнае выпраўленне памылкі – 0,5 бала. За правільнае вызначэнне адсутнасці памылкі – 1 бал.

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

Пад вечар лісіца *(ліса)* залягла побач з тэлеграфнай лініяй *(каля тэлеграфнай лініі)* на дне раўка, у густым і высокім астраўку сухастойнага конскага шчаўя і, скруціўшыся *(скурчыўшыся)* руда-палевым *(рыжа-палевым)* камяком *(камячком)* каля цёмна-чырвоных густых сцёблаў, цярпліва чакала ночы, нервова стрыгучы вушамі, пастаянна прыслухоўваючыся да тонкага посвісту ветру ў шаматлівых мёртвых травах. Тэлеграфныя слупы таксама нудна гулі. Ліса, аднак, іх не баялася. Слупы заўсёды застаюцца на месцы, яны не могуць пераследаваць *(праследаваць, гнацца за табой)*.

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

А	**Апавяданне**	**Раман**	**Аповесць**
Б	«Літоўскі хутарок» Максіма Гарэцкага	«Людзі на балоце» Івана Мележа	«У палескай глушы» Якуба Коласа
В	**1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10**	**4**	**7, 11**

За правільна запоўнены радок А – 0,5 бала, за кожнае правільнае вызначэнне жанру пералічаных твораў – 0,5 бала.

Заданне 9.

Аўтар	Назва твора	Персанаж	Характарыстыка персанажа
Васіль Быкаў	**«Знак бяды»**	**Патап Каландзёнак**	Ён праяўляў «класавую пільнасць»: пісаў даносы на аднавяскоўцаў і пасылаў іх у раённую газету. Па адным такім паклёпніцкім даносе была раскулачана сям’я Ладзімера Багацькі
Янка Купала	**«Раскіданае гняздо»**	Сымон Зяблік	Увасабляе маладое пакаленне. Ён бунтар спачатку стыхійны, а потым ідэйны. Здольны на адчайныя ўчынкі
Уладзімір Караткевіч	**«Дзікае паляванне караля Стаха»**	**Дубатоўк**	Ён гуляў у захавальніка шляхецкіх традыцый, быццам абараняў сваячніцу. Але на працягу дзеяння твора высвятляецца, што за маскай хаваецца хітры і бязлітасны чалавек, які задумаў загубіць род сваякоў, каб займець іх замак і маёмасць
Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч	**«Пінская шляхта»**	Кручкоў	Гэта станавы прыстаў, які бессаромна абірае запалоханых людзей. Палешукі называюць яго «найяснейшая карона»
Якуб Колас	**«Новая зямля»**	**Антось**	Дбайны і акуратны гаспадар. Вясёлы і дасціпны жартаўнік, умее прызнаваць памылкі. Добры жыццёвы настаўнік для дзяцей свайго брата. Уласнай сям’і не мае
Іван Шамякін	«Сэрца на далоні»	**медсястра Маша**	Яна пакутуе ад кахання спачатку да доктара, а потым захапляецца яго прыёмным сынам і яшчэ адным маладым чалавекам, які таксама ёй захапляўся і ледзь не загінуў. У фінале рамана дзяўчына на раздарожжы: каго выбраць у спадарожнікі жыцця

За кожную правільна запоўненую ячэйку –0,5 бала.

Заданне 10.

Агульная ацэнка за выкананне задання складаецца з двух кампанентаў: ацэнкі за аргументацыю спалучэння карціны з вершам і ацэнкі назвы, анатацыі.

За кожны аргумент з доказамі (напрыклад, агульнасць вобразаў: у вершы і на карціне ўвасоблены вобраз дарогі; агульнасць часу стварэння твораў: другая палова XX стагоддзя; агульны настрой: і мастак, і паэт адлюстроўваюць настальгію па родным куточку; іншыя) – 1 бал. Максімальная колькасць балаў па гэтым кампаненце – 3. Не прымаюцца аргументы без доказаў і аднолькавыя па сваёй сутнасці.

Назва і анатацыя ацэньваюцца наступным чынам:

Колькасць балаў	*Рэкамендацыі па ацэньванні*
3	*Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі названы мэта стварэння альбома і адрасат. Памер анатацыі з'яўляецца аптымальным*
2	*Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая не абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі названы мэта стварэння альбома і адрасат. Памер анатацыі з'яўляецца аптымальным* *АБО* *Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі не названы мэта стварэння альбома або адрасат. Памер анатацыі з'яўляецца аптымальным*
1	*Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая не абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі не названы мэта стварэння альбома або адрасат.* *Памер анатацыі не ўлічваецца*
0	*Прыведзена назва альбома, якая не абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі не названы мэта стварэння альбома і адрасат. Памер анатацыі не ўлічваецца* *АБО* *Адсутнічае назва ці анатацыя* *АБО* *Адказ адсутнічае*